

Lausunnon antaminen Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta

223/00.04.02/2026 Väyläviraston ohjelmakokonaisuus

Hallitus 22.09.2026 § 113

Esittelijä Vs. toimitusjohtaja Vesa Silfver
Valmistelija Johtaja Johanna Wallin, etunimi.sukunimi@hsl.fi
Liikenne-ekonomisti Kalle Laukkanen, kalle.laukkanen@hsl.fi

Väylävirasto on pyytänyt HSL:ltä lausuntoa Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta. Ohjelmakokonaisuuden muodostavat perusväylänpidon suunnitelma, suunnitteluohjelma, investointiohjelma ja ohjelmakokonaisuuden raportti, jotka toteuttavat valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa eli Liikenne 12 - suunnitelmaa. HSL on saanut lisäaikaa lausunnon toimittamiselle 22.9. saakka.

HSL:n näkemyksen mukaan Väyläviraston ohjelmakokonaisuus on pääosin hyvin laadittu, mutta käytettävissä oleva rahoitus on selvästi riittämätön väyläverkon uskottavaan ylläpitoon ja kehittämiseen.

Käytettävissä olevan rahoituksen niukkuus korostaa tarvetta avata nykyistä läpinäkyvämmiin ohjelmakokonaisuuden priorisointiperusteita, vaihtoehtoisten hankekorien vaikutuksia ja rahoituksen kohdentamisperusteita. Rahoitusta tulee kohdentaa nykyistä vahvemmin kasvavien kaupunkiseutujen kestävään saavutettavuuteen sekä kriittisen, vilkkaasti liikennöidyn väyläverkon toimintavarmuuteen.

Helsingin seudun rataverkon kunnossapidon, häiriöttömyyden, asemien palvelutason ja esteettömyyden merkitys lähijunaliikenteelle tulee tunnistaa nykyistä vahvemmin. Rataverkon korjausvelan kasvu vaarantaa lähijunaliikenteen täsmällisyyttä ja Suomen suurimman työssäkäyntialueen toimivuutta.

Perusväylänpidon rahoitustason lasku lisää häiriöitä ja kasvattaa korjausvelkaa sekä tulevia kustannuksia. Hyvin tiukassa rahoitustilanteessa tulee priorisoida vaikuttavimpia toimia sekä tiheästi liikennöidyn infrastruktuurin toimintavarmuutta turvaavaa ennakoivaa kunnossapitoa.

Helsingin seudulla on edistettävä erityisesti ratakapasiteetin pullonkaulojen, asemien, lähijunaliikenteen varikoiden sekä logistiikan poikittaisyhteyksien suunnitteluvalmiutta. Liikennejärjestelmän tietopohjan näkökulmasta tulee turvata myös seudullisen liikkumistutkimuksen toteuttamisedellytykset.

Investointiohjelmassa tulee painottaa kestävästä kaupunkiliikennettä, olemassa olevan väyläverkon tehokasta käyttöä sekä kustannustehokkaita pieniä ja keskisuuria rata- ja väylätoimia. Investointiohjelman tulee painottua kehittämisinvestointeihin ja Kehä III:n kaltaiset kriittiset peruskorjaukset tulee rahoittaa niille soveltuvammasta rahoituskehyksestä.

MAL-rahoituksen ensisijaisena tarkoituksena tulee säilyä kestävä liikennejärjestelmän ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen. Valtion tieverkon investointitarpeita ei tule siirtää MAL-rahoituksen piiriin ilman vastaavaa rahoituskehyksen kasvattamista.

Ohjelmien tarkastelu yhtenä kokonaisuutena on hyvä uudistus, mutta asiakirjakokonaisuutta tulee selkeyttää, päällekkäisyyttä vähentää ja hankkeiden tiedot, prioriteetit, rahoituspäätökset sekä muutokset tuoda helpommin seurattaviksi.

Helsingin seutu tulee vahvemmin tunnistaa ohjelmakokonaisuudessa omana alueellisena kokonaisuutenaan sen valtakunnallisen merkityksen, liikennejärjestelmän erityispiirteiden sekä kestävän liikkumisen potentiaalin vuoksi.

Ehdotus

Hallitus päättää antaa liitteen 1 mukaisen lausunnon.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet

1. HSL:n lausunto Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta
2. Lausuntopyyntö Väyläviraston ohjelmakokonaisuudesta (saatavilla kirjaamosta)